

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1971-1972.

29 FEBRUARI 1972

WETSVOORSTEL

tot instelling van een nationaal rust- en overlevingspensioen voor alle werknemers en zelfstandigen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het onderhavige voorstel strekt ertoe een nationaal pensioen in te stellen, ten bedrage van *minimum* 90 000 F voor gezinnen en 72 000 F voor alleenstaanden, met indexering vanaf 1 januari 1973.

De pensioenen vormen ongetwijfeld een van de belangrijkste problemen voor een moderne Staat.

Als men bedenkt dat er in België nog bejaarden zijn die moeten rondkomen met een inkomen dat beneden het minimum voor levensonderhoud ligt, dan wordt het duidelijk dat initiatieven nodig zijn om aan die sociale ongelijkheden uit een ander tijdperk een eind te maken.

De vorige Regering gaf zulks uitdrukkelijk toe en zij liet een wet goedkeuren waarbij aan de bejaarden een minimum jaarlijks inkomen van 30 000 F voor gezinnen en 20 000 F voor alleenstaanden toegekend wordt.

Na de goedkeuring van die wet rees de vraag of men van dit minimum werkelijk kan leven. Het antwoord luidde natuurlijk ontkennend en de Regering heeft zulks toegegeven, want zij voorziet in jaarlijkse verhogingen, waardoor het minimum vanaf 1975 op 48 000 F per jaar wordt gebracht voor gezinnen en op 30 000 F voor alleenstaanden.

Zou het dan niet eenvoudiger zijn eens voor altijd een einde te maken aan de sociale discriminaties en één enkel pensioen in te stellen, zoals in Nederland, waar die regeling ongetwijfeld haar deugdelijkheid heeft bewezen?

De invoering van één enkel pensioen zal weliswaar moeilijkheden veroorzaken in verband met de aanwending van de reserves van sommige fondsen en de financieringsmethoden.

Die moeilijkheden, al zijn ze ook onbetwistbaar en al zijn ze niet gemakkelijk op te lossen, zouden echter niet mogen worden aangevoerd als een argument tegen het scheppen van een reële solidariteit onder de staatsburgers van ons land t.o.v. de sociale ongelijkheden.

Chambre des Représentants

SESSION 1971-1972.

29 FÉVRIER 1972

PROPOSITION DE LOI

créant une pension nationale de retraite et de survie pour tous les travailleurs salariés et indépendants.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le but de la présente proposition est d'instaurer une pension nationale *minimum* de 90 000 F pour un ménage et 72 000 F pour une personne isolée, indexée à partir du 1er janvier 1973.

Le problème des pensions est certainement un des plus importants qui se posent à un Etat moderne.

Lorsqu'on sait qu'en Belgique, il existe encore aujourd'hui des personnes âgées qui doivent subsister avec des revenus inférieurs au minimum vital, il est évident que des initiatives doivent être prises pour mettre fin à des inégalités sociales d'un autre âge.

Le Gouvernement précédent a reconnu explicitement cette situation en faisant voter une loi instaurant un revenu garanti aux personnes âgées, de 30 000 F par an pour un ménage et de 20 000 F par an pour une personne isolée.

La question qui, après le vote de cette loi, s'est posée fut de savoir s'il était possible de vivre avec le minimum socio-vital ainsi attribué. La réponse fut évidemment négative et le Gouvernement a reconnu le fait en prévoyant des majorations annuelles qui portaient ce minimum à 48 000 F par an pour un ménage et à 30 000 F par an pour un isolé, dès 1975.

Dans ces conditions, on peut se demander s'il ne serait pas plus simple de mettre fin, une fois pour toutes, aux discriminations sociales en instaurant un système de pension unique, tel qu'il existe aux Pays-Bas, où il a incontestablement fait ses preuves.

Il est certain que l'instauration d'une pension unique posera des problèmes difficiles, tant en ce qui concerne l'utilisation des réserves de certaines caisses qu'en ce qui concerne les méthodes de financement.

Ces problèmes-là, même incontestablement posés et difficiles à résoudre, doivent-ils être des arguments qui empêchent de créer entre les citoyens de notre pays une solidarité effective devant les inégalités sociales? Nous ne le croyons pas.

Het probleem van de reserves der fondsen van de bedienensector is gemakkelijk op te lossen daar zij bijna nooit zijn aangewend om de pensioenen van die sector te verhogen en derwijze belegd zijn, dat zulk een aanwending tot nu toe uitgesloten was.

Hoe de financiering van een pensioen van 90 000 F per gezin en van 72 000 F per alleenstaande kan geschieden, kunnen wij, ondanks het ontbreken van preciese en actuele inlichtingen — waar de vorige Regering herhaaldelijk werd om verzocht — bij benadering bepalen aan de hand van de statistieken waarover wij beschikken. Wij hebben dit werk toevertrouwd aan een particulier actuaaris. Uit de resultaten blijkt dat, zelfs wanneer men rekening houdt met de onvermijdelijke veranderingen die zich hebben voorgedaan sedert het ogenblik dat die berekening is gemaakt en die overigens gecompenseerd worden in ontvangsten en uitgaven, de invoering van een nationaal pensioen mogelijk is tegen voorwaarden die aanvaardbaar zijn voor een Regering die een gewone begroting van meer dan 360 miljard indient.

Twee methodes werden gevolgd. De eerste steunt hoofdzakelijk op bevolkingsstatistieken, die determinerend zijn voor de ontvangsten en de uitgaven. Het daaruit opgeleverde percentage voor de bijdragen is vastgesteld op basis van een gemiddeld jaarlijks inkomen van 130 000 F. Dit gemiddelde inkomen is niet alleen een realiteit, het beantwoordt ook aan de voorwaarden waaraan men moet voldoen om de voordelen van de nieuwe wet te kunnen genieten; deze voorwaarden zijn gebaseerd op een maximumbedrag van 230 000 F en een minimumbedrag van 95 000 F.

De tweede methode steunt op de ontvangsten van 1969-1970, waarover de Minister van Sociale Voorzorg op 18 maart 1970 in de verenigde Commissies voor de Sociale Voorzorg en voor de Middenstand handelde tijdens de bespreking van het wetsvoorstel dat wij tijdens de vorige legislatuur hebben ingediend.

I. — Tabel der berekeningen tot bepaling van de kostprijs van het nationaal pensioen.

1. Verdeling van de Belgische bevolking in 1968.

Referentie : Demografische statistieken 1969 — blz. 11.

Bevolking van 20 tot 65 jaar.

Gehuwde mannen	2 084 407
Alleenstaande mannen (1)	573 846
Totaal	2 658 253
Gehuwde vrouwen	2 084 407
Alleenstaande vrouwen	613 757
Totaal	2 698 164

Bevolking ouder dan 65 jaar.

Gehuwde mannen	349 947
Alleenstaande mannen	173 083
Totaal	523 030
Gehuwde vrouwen	349 947
Alleenstaande vrouwen	399 131
Totaal	749 078

(1) Vrijgezellen, weduwnaars, uit de echt gescheiden.

La question des réserves des caisses du secteur employé pourrait être facilement résolue, étant donné qu'elles n'ont jamais été utilisées pour une augmentation de la pension de ce secteur et qu'elles sont immobilisées de telle façon que cette utilisation fut exclue jusqu'à ces derniers jours.

Quant au financement d'une pension de 90 000 F pour un ménage et de 72 000 F pour un isolé, et faute de pouvoir obtenir les données précises et actuelles qui ont été demandées, à plusieurs reprises, au Gouvernement précédent, nous pouvons le déterminer fort approximativement en nous basant sur les statistiques en notre possession. Nous avons confié ce travail à un actuaire privé. Les résultats font apparaître que, même en tenant compte des inévitables mutations qui se sont produites depuis l'établissement du calcul et qui d'ailleurs se compensent en recettes et dépenses, la pension nationale peut être réalisée dans des conditions acceptables pour un Gouvernement qui présente un budget ordinaire dépassant 360 milliards.

Deux méthodes ont été suivies. La première est basée essentiellement sur les statistiques de population entrant en ligne de compte, pour les recettes et pour les dépenses, et aboutit à un pourcentage de cotisations établi sur le revenu moyen actuel de 130 000 F l'an. Ce revenu moyen est non seulement une réalité, mais il se retrouve dans les conditions imposées pour bénéficier des avantages de la nouvelle loi, conditions basées sur un plafond de 230 000 F et un plancher de 95 000 F.

La seconde est basée sur les recettes de 1969-1970 telles qu'elles ont été citées par le Ministre de la Prévoyance sociale devant les Commissions réunies de la Prévoyance sociale et des Classes moyennes en date du 18 mars 1970 à l'occasion de l'examen de la proposition de loi que nous avions déposée au cours de la dernière session du Parlement.

I. — Tableau des calculs effectués pour établir le coût de la pension nationale.

1. Répartition de la population belge en 1968.

Référence : Statistiques démographiques 1969 — p. 11.

Population âgée de 20 à 65 ans.

Hommes mariés	2 084 407
Hommes isolés (1)	573 846
Total	2 658 253
Femmes mariées	2 084 407
Femmes isolées	613 757
Total	2 698 164

Population âgée de plus de 65 ans.

Hommes mariés	349 947
Hommes isolés	173 083
Total	523 030
Femmes mariées	349 947
Femmes isolées	399 131
Total	749 078

(1) Célibataires, veufs, divorcés.

De indeling in « gehuwde mannen » en « alleenstaande mannen » steunt op de telling van 1961.

2. Gemiddelde kostprijs van het nationaal pensioen.

Een eerste, zeer benaderende raming van de gemiddelde kostprijs van het nationaal pensioen geldt voor de hele bevolking van het Rijk.

1) Personen ouder dan 65 jaar.

	Ge- huwde mannen	Alleen- staande mannen	Alleen- staande vrouwen	Totaal
	349 947	173 083	399 131	922 161
Kostprijs van het pen- sioen	90 000	72 000	72 000	
Kostprijs per categorie	31 495	12 461	28 737	72 693 miljoen

2) Bijdragebetalende personen : Bevolking van 20 tot 65 jaar.

Mannen	2 658 253
Alleenstaande vrouwen	613 757
Totaal	3 272 010

3) Gemiddelde kostprijs.

Deze kostprijs bedraagt : 72 643 miljoen : 3 272 010 = 22 200 F.

Indien men rekening houdt met de huidige rijkstoelage (13 550 miljoen), dan wordt deze kostprijs teruggebracht tot : 59 143 miljoen : 3 272 010 = 18 100 F, dit is 14,15 % van een gemiddeld beroepsinkomen van 130 000 F.

De bovenstaande gemiddelde kostprijs benadert zeer dicht de werkelijkheid, ondanks het feit dat teller en noemer van de breuk niet helemaal juist zijn.

De teller omvat immers de kostprijs van het nationaal pensioen van het overheids personeel, het onderwijzend personeel en het personeel van de N. M. B. S., die niet bijdragen in dat nationaal pensioen.

De noemer omvat de in werkelijke dienst zijnde personeelsleden van diezelfde instellingen, evenals een aantal personen van 20 tot 65 jaar die geen bijdragen betalen (dienstplichtigen, studenten, werklozen enz.).

3. — Personeel uit de overheidsdiensten, het onderwijs en de N. M. B. S.

In afwachting dat deze cijfers door de diensten van de Minister worden verstrekt, steunen wij op het R. M. Z.-verslag van 1968, blz. 293, waarin het op 30 juni 1968 in dienst zijnde personeel, met inbegrip van de N. M. B. S., opgegeven is.

Mannen	351 295
Vrouwen	115 986

De onderstaande verdeling staat in verhouding tot de gezamenlijke bevolking, wat tot volgende ruwe benadering leidt :

La répartition des hommes entre « hommes mariés » et « hommes isolés » a été faite par référence au recensement de 1961.

2. Coût moyen de la pension nationale.

Une première estimation très valable du coût moyen de la pension nationale peut être faite sur la population générale du Royaume.

1) Effectifs âgés de plus de 65 ans.

	Hommes mariés	Hommes isolés	Femmes isolées	Total
	349 947	173 083	399 131	922 161
Coût unitaire de la pen- sion	90 000	72 000	72 000	
Coût par catégorie ...	31 495	12 461	28 737	72 693 millions

2) Effectifs : Population de 20 à 65 ans.

Hommes	2 658 253
Femmes isolées	613 757
Total	3 272 010

3) Coût moyen.

Ce coût est de : 72 693 millions : 3 272 010 = 22 200 F.

Compte tenu de la subvention actuelle de l'Etat de 13 550 millions, ce coût se réduit à : 59 143 millions : 3 272 010 = 18 100 F, soit 14,15 % d'un revenu professionnel moyen de 130 000 F.

Le coût moyen ci-dessus est très valable, malgré que le dénominateur et le numérateur de la fraction ci-dessus soient quelque peu inexacts.

Le numérateur comprend, en effet, le coût de la pension nationale des agents des services publics, de l'enseignement et de la S. N. C. B. qui ne participent pas à cette pension nationale.

Le dénominateur comprend de même l'effectif en activité de ces agents, ainsi qu'un certain nombre non-cotisant de la population âgée de 20 à 65 ans (miliciens, étudiants, chômeurs, etc.).

3. — Population des services publics, de l'enseignement et de la S. N. C. B.

En attendant que ces chiffres soient communiqués par les services ministériels, nous nous appuyons sur le rapport O. N. S. S.-1968, p. 293, qui nous donne l'effectif en activité au 30 juin 1968, y compris celui de la S. N. C. B.

Hommes	351 295
Femmes	115 986

En effectuant une répartition proportionnelle à celle de la population, ce qui est une approximation fort grossière, nous obtenons :

	Gehuwde mannen	Alleen- staande mannen	Totaal
In dienst zijnde personeels- leden	275 795	75 500	351 295
Ouder dan 65 jaar	46 500	22 700	69 200

	Gehuwde vrouwen	Alleen- staande vrouwen	Totaal
In dienst zijnde personeels- leden	89 686	26 300	115 986
Ouder dan 65 jaar	15 100	17 200	32 300

	Hommes mariés	Hommes isolés	Total
Effectif en activité	275 795	75 500	351 295
Effectif de plus de 65 ans	46 500	22 700	69 200

	Femmes mariées	Femmes isolées	Total
Effectif en activité	89 686	26 300	115 986
Effectif de plus de 65 ans	15 100	17 200	32 300

4. — *Kostprijs van het nationaal pensioen.*

Dit pensioen wordt toegekend aan de hele bevolking boven 65 jaar, met uitzondering van de personen in overheidssdienst, in het onderwijs en bij de N. M. B. S.

4. — *Coût de la pension nationale.*

Cette pension est attribuée à toute la population âgée de plus de 65 ans, à l'exception de la population de services publics, de l'enseignement et de la S. N. C. B.

	Gehuwde mannen	Alleenstaande mannen	Alleenstaande vrouwen	Totaal	
	Hommes mariés	Hommes isolés	Femmes isolées	Total	
Totale bevolking	349 497	173 083	399 131	922 161	Population générale.
Af te trekken	46 500(1)	22 700(1)	17 200(1)	86 400	A déduire.
Aantal personen	303 447	150 383	381 931	835 761	Effectifs.
Kostprijs van het pensioen per hoofd	90 000	72 000	72 000	—	Coût unitaire de la pension.
Kostprijs per categorie	27 310	10 827	27 499	65 636	Coût par catégorie.
				milj. - millions	

of : 65 636 miljoen.

soit : 65 636 millions.

5. *Bijdrage betalende personen.*

	Mannen	Vrouwen
Bijdragebetalenden zijn :		
— de mannelijke werknemers (ar- beiders en bedienden) — R. M. Z.-verslag 1968, blz. 206	1 561 927	
— de mannelijke zelfstandigen be- neden 65 jaar — Verslag van de Middenstand 1968, blz. 114	483 457	
— de <i>alleenstaande</i> vrouwen be- neden 65 jaar, met of zonder beroepswerkzaamheid, (zie ta- bel algemene bevolking)		613 757
— de <i>gehuwde</i> vrouwen met een beloofde beroepswerkzaam- heid (documentatie van de diensten van de Senaat)		260 677
	2 045 384	874 434

5. *Effectif cotisant.*

	Hommes	Femmes
Les cotisants sont :		
— les travailleurs masculins (ou- vriers et employés) — rapport O. N. S. S. 1968, p. 206	1 561 927	
— les indépendants masculins de moins de 65 ans — Rapport des Classes moyennes 1968, p. 114	483 457	
— les femmes <i>isolées</i> de moins de 65 ans, qu'elles aient ou non une activité professionnelle (voir tableau population gé- nérale)		613 757
— les femmes <i>mariées</i> avec une activité professionnelle sala- riée (documentation des ser- vices du Sénat)		260 677
	2 045 384	874 434

(1) Voorlopige ramingen.

(1) Chiffres provisoires estimatifs.

Er zij nog gewezen op de onderstaande ramingen om weer te kunnen komen tot het oorspronkelijke getal 2 658 253, zijnde de mannelijke bevolking van 20 tot 65 jaar.

— Mannen zonder aangegeven beroep en mannen gepensioneerd vóór de leeftijd van 65 jaar	111 574 (?)
— Overheidspersoneel, onderwijs en N. M. B. S. — R. M. Z. verslag 1968, blz. 293	351 295
— Dienstplichtigen en studenten ouder dan 20 jaar	100 000 (?)
— Werklozen	50 000
Algemeen totaal van de mannelijke bevolking tussen 20 en 65 jaar	2 658 253

6. — Gemiddelde kostprijs van het nationaal pensioen.

Dit is een voorzichtige raming van de bijdragebetalende personen :

$2\,045\,384 + 874\,434 = 2\,919\,818$, of $2\,920\,000$ bijdragebetalenden.

De gemiddelde kostprijs is dus :

$65\,636$ miljoen : $2\,920\,000 = 22\,400$ F.

Rekening houdend met de huidige Staatstoelage van $13\,550$ miljoen, kan deze gemiddelde kostprijs teruggebracht worden tot :

$56\,086$ miljoen : $2\,920\,000 = 17\,800$ F, d.i. $13,69\%$ van een gemiddeld beroepsinkomen van $130\,000$ F.

Opmerking.

1. — De hierboven vermelde berekeningen zijn gemaakt zonder dat bepaalde, inmiddels gepubliceerde gegevens waren bekend, zoals de cijfers betreffende het overheidspersoneel (publicatie Ministerie van het Openbaar Ambt) of betreffende de N. M. B. S.

Deze gegevens brengen een aanzienlijke wijziging in de cijfers van de « alleenstaande vrouwen », daar bijna $29\,000$ weduwen opgenomen zijn in de begroting der Rijkspensioenen en bijna $33\,000$ in de begroting van de N. M. B. S. Derhalve zou de kostprijs van het pensioen van « alleenstaande vrouwen » moeten worden teruggebracht van $27\,499$ miljoen tot ongeveer $23\,000$ miljoen.

De totale kosten, die van $65\,636$ miljoen tot $61\,137$ miljoen zouden dalen, zouden in dat geval en na aftrek van de bestaande subsidies nog slechts $47\,587$ miljoen bedragen, wat neerkomt op een gemiddelde kostprijs van $16\,300$ F of $12,4\%$ van $130\,000$ frank.

In 1969 bedroeg het geplafonneerde gemiddelde inkomen der werknemers $108\,000$ F per jaar en hun niet geplafonneerd gemiddeld inkomen $128\,000$ F. Het gemiddelde inkomen in 1969 van de zelfstandigen beliep $112\,000$ F.

Ongetwijfeld zijn die gemiddelde inkomens sedert 1969 gestegen en overschrijden zij thans $130\,000$ F.

2. — Er zou moeten worden nagegaan of de gemiddelde inkomens die als basis dienen voor beide categorieën, werknemers en zelfstandigen, wel op dezelfde wijze berekend worden. Naar onze mening moet het in het eerste geval om *bruto*-inkomens gaan, terwijl in het tweede geval *netto*-inkomens in aanmerking genomen moeten worden.

Signalons les effectifs ci-après qui ne sont que des estimations afin de reconstituer le nombre de $2\,658\,253$, représentant la population masculine âgée de 20 à 65 ans.

— hommes sans profession déclarée et hommes pensionnés avant l'âge de 65 ans	111 574 (?)
— Services publics, de l'enseignement et de la S. N. C. B. — Rapport O. N. S. S. 1968, p. 293	351 295
— Miliciens et étudiants de plus de 20 ans.	100 000 (?)
— Chômeurs	50 000 (?)
Total général de la population masculine âgée de 20 à 65 ans	2 658 253

6. — Coût moyen de la pension nationale.

Nous adopterons une estimation fort prudente de l'effectif cotisant en prenant :

$2\,045\,384 + 874\,434 = 2\,919\,818$ soit $2\,920\,000$ cotisants.

Le coût moyen est ainsi de :

$65\,636$ millions : $2\,920\,000 = 22\,400$.

Compte tenu de la subvention actuelle de l'Etat de $13\,550$ millions, ce coût moyen se réduit à :

$52\,086$ millions : $2\,920\,000 = 17\,800$, soit $13,69\%$ d'un revenu professionnel moyen de $130\,000$ F.

Remarques.

1. — Les calculs ci-dessus ont dû être établis sans connaître certaines données qui entre-temps, ont été publiées, comme les chiffres des agents des services publics (publication du Ministère de la Fonction publique), ou ceux de la S. N. C. B.

Ces données modifient sensiblement les chiffres des « femmes isolées », près de $29\,000$ veuves étant reprises au Budget des Pensions de l'Etat, et près de $33\,000$ au Budget de la S. N. C. B.

Dans ces conditions, le coût de la pension pour « femmes isolées » devrait être réduit de $27\,499$ millions à environ $23\,000$ millions.

Le coût global, passant de $65\,636$ millions à $61\,137$ millions, ne représenterait plus, dans ce cas, après déduction des subventions existantes, que $47\,587$ millions, ce qui correspond à un coût moyen de $16\,300$ F ou $12,4\%$ de $130\,000$ F.

Les revenus moyens plafonnés des salariés s'élevaient, en 1969, à $108\,000$ F par an et leurs revenus non plafonnés s'élevaient à $128\,000$ F.

En ce qui concerne les indépendants, les revenus moyens de 1969 sont de $112\,000$ F.

Il ne fait pas de doute que ces revenus moyens ont augmenté depuis 1969 et dépassent sans doute, aujourd'hui, $130\,000$ F.

2. — Il y aurait lieu de contrôler si les revenus moyens servant de référence sont bien calculés de la même manière pour les deux catégories de travailleurs, salariés ou indépendants. A notre avis, dans le premier cas il doit s'agir de revenus *bruts*, alors que dans le second, ce sont des revenus *nets*.

II. — Door de Minister aangehaalde cijfers.

De bijdragen belopen thans (1970) 31 860 miljoen voor de werknemers en 8 645 miljoen voor de zelfstandigen, d.i. samen 40 505 miljoen.

Er zou dus een verschil van 20 632 miljoen bestaan ten opzichte van de ontvangsten die 61 137 miljoen bereiken zoals hierboven is vastgesteld. Het is verwonderlijk dat de bijdragen op basis van minimum- en maximuminkomens, die hoger liggen dan de normen van de huidige wetgeving, slechts 31 860 miljoen zouden opbrengen voor de werknemers, tegen 37 708 miljoen die thans door de R. M. Z. geïnd worden (bijlage I van het verslag van de Senaat van de heer C. Decleek bij wetsontwerp n° 90 — Zitting 1969-1970).

Zonder dat wij de juistheid van de genoemde cijfers willen betwisten en zonder rekening te houden met het overlevingspensioen, zou de totale kostprijs van het nationale pensioen overeenstemmen met het verschil tussen het bedrag van 20 632 miljoen en de subsidies van de Staat ten belope van 13 550 miljoen. Dat verschil bedraagt 7 082 miljoen. Dat bedrag moet worden verlaagd ten gevolge van de besparingen op het beheer, de vermindering van de C. O. O.-uitgaven en de aanzienlijke vermindering van de kostprijs van het gewaarborgde inkomen.

Er moet evenwel worden toegegeven dat de inschakeling van het overlevingspensioen voor weduwen beneden 65 jaar de kostprijs van het nationale pensioen zou verhogen. Het bedrag van die verhoging moet echter nog nader worden bepaald.

III. Besluit.

Deze berekeningen leiden tot de volgende conclusies : zonder rekening te houden met de overlevingspensioenen voor de weduwen beneden 65 jaar enerzijds en de besparingen op de administratiekosten, de uitgaven van de C. O. O.'s en de kostprijs van het gewaarborgd inkomen anderzijds, kan het nationale pensioen van 90 000 F per gezin en 72 000 F per alleenstaande worden verkregen door een enige bijdrage van 12,4 % op de geplafondeerde inkomens, zonder verhoging van de Staatssubsidies, of door de huidige bijdragen en een verhoging van de subsidies ten belope van 7 miljard.

Rekening houdend met de verhoging van de ontvangsten voortvloeiend uit de stijging van het gemiddelde inkomen is het pensioen van 90 000 F per gezin en 72 000 F per alleenstaande onder de huidige financiële omstandigheden een sociale maatregel die heel goed uitvoerbaar is.

Wij hebben een bijdragepercentage (11,5 %) vastgesteld, dat beter beantwoordt aan de bestaande situatie en dat het uiteraard mogelijk maakt de gevraagde verhogingen van de Staatssubsidies terug te brengen tot een bedrag dat ver beneden 7 miljard ligt.

N.B. — Het bedrag van de Staatssubsidies, zoals die in de begroting voor 1971 zijn vastgesteld, beloopt voor de werknemers en de zelfstandigen in totaal 10 800 miljoen.

De nieuwe wet tot verhoging van de pensioenen der werknemers brengt een uitgave van 2 750 miljoen mede. De financiële middelen waarover het pensioenustelsel voor werknemers thans beschikt, maakt het mogelijk die uitgave zonder Staatssubsidie op te vangen.

Daar de financiering van ons voorstel geen rekening houdt met de opgehoopte reserves, over de aanwending waarvan de rechthebbenden van ons voorstel zouden moeten worden geraadpleegd, hebben wij die 2 750 miljoen beschouwd als een bijkomende subsidie die de Staat, indien hij ze niet uit de reserves had gehaald, had moeten verlenen om de pensioenen te verhogen. Onze berekening berust dan

II. — Chiffres cités par le Ministre.

« Les cotisations sont actuellement (1970) de 31 860 millions pour les travailleurs salariés et de 8 645 millions pour les travailleurs indépendants, soit un total de 40 505 millions. »

Il existerait donc une différence de 20.632 millions par rapport au montant des recettes de 61 137 millions tel qu'il a été établi ci-avant. Il est étonnant que, basées sur des planchers et plafonds de revenus supérieurs aux normes de la législation actuelle, les cotisations ne donneraient que 31 860 millions pour les travailleurs salariés contre 37.708 millions perçus actuellement par l'O. N. S. S. (annexe 1 du rapport du Sénat de M. C. De Clercq sur le projet de loi n° 90 — Session 1969-1970).

Sans contester l'exactitude des chiffres avancés et en ne tenant pas compte de la pension de survie, le coût total de la pension nationale représenterait la différence entre le montant de 20 632 millions et les subventions de l'Etat qui sont de 13 550 millions. Cette différence est de 7 082 millions. De ce montant doivent être retranchées les économies d'administration, la diminution des dépenses des C. A. P. et la sensible réduction du coût du revenu garanti.

Il faut cependant admettre que l'incorporation de la pension de survie, pour les veuves âgées de moins de 65 ans, augmenterait le coût de la pension nationale. Le montant de cette majoration doit encore être précisé.

III. Conclusion.

Ces calculs aboutissent aux conclusions suivantes : sans tenir compte des pensions de survie pour les veuves âgées de moins de 65 ans, d'une part, ni des économies réalisées sur les frais d'administration, sur les dépenses des C. A. P. et sur le coût du revenu garanti, la pension nationale de 90 000 F par ménage et de 72 000 F par isolé peut être obtenue par une cotisation unique de 12,4 % sur les revenus plafonnés, sans majoration des subsides de l'Etat ou par les cotisations actuelles et une majoration des subsides de l'ordre de sept milliards.

En tenant compte de l'augmentation des recettes découlant de l'élévation du revenu moyen, la pension de 90 000 F par ménage et de 72 000 F par isolé est une mesure sociale parfaitement réalisable dans les conditions financières actuelles.

Nous avons déterminé un pourcentage de cotisation (11,5 %) qui correspond mieux à la situation existante et qui, évidemment, permet de ramener les majorations de subsides demandés à l'Etat, à un montant largement inférieur à 7 milliards.

N.B. — Le montant des subsides de l'Etat, tels qu'ils sont repris dans le budget de 1971, représentent au total, pour les travailleurs salariés et les travailleurs indépendants, 10 800 millions.

La nouvelle loi augmentant les pensions des travailleurs salariés implique une dépense de 2 750 millions. Les moyens financiers actuels dont dispose le régime des pensions pour travailleurs salariés permettent de faire face à cette dépense sans intervention de l'Etat.

Le financement de notre proposition ne tenant pas compte des réserves accumulées dont l'utilisation devrait faire l'objet d'une concertation entre les bénéficiaires de notre proposition, nous avons considéré ces 2 750 millions comme un subside supplémentaire que l'Etat eut dû consentir, s'il ne l'avait pas prélevé dans les réserves, pour augmenter les pensions. Aussi, notre calcul prévoit un subside actuel

ook op een huidige normale subsidie van 10 800 miljoen + 2 750 miljoen, dit is 13 550 miljoen.

Voorstel n° 189/1 (Zitting 1968-1969).

De auteur van dit wetsvoorstel had tijdens de zitting 1968-1969 het wetsvoorstel n° 189/1 ingediend tot instelling van een nationaal pensioen van 75 000 F voor een gezin en van 60 000 F voor een alleenstaande.

De Kamer besliste dat dit voorstel door de verenigde Commissies voor de Sociale Voorzorg en voor de Middenstand diende te worden onderzocht. Die commissies kwamen bijeen op 18 maart 1970. Na de vergadering werd overeengekomen dat de Minister van Sociale Voorzorg aan de leden van de verenigde commissies een nota zou doen toekomen met de opmerkingen die hij tijdens de bespreking had gemaakt. Die nota werd rondgedeeld in mei 1970.

Enkele weken nadien liet de auteur van het voorstel een stuk ronddelen, waarin de argumenten van de Minister werden beantwoord. In dit stuk werden een aantal niet gefundeerde bezwaren weerlegd, doch er werd rekening gehouden met de gerechtvaardigde opmerkingen. Daarop werden een aantal amendementen ingediend die in het onderhavige voorstel zijn verwerkt.

Het kan wellicht interessant zijn kennis te geven van de opmerkingen van de Minister, het antwoord dat daarop werd gegeven en de weerslag van een en ander op het onderhavige voorstel.

Bezwaren van de Minister van Sociale Voorzorg.

Toepassingsgebied.

1. — Het gestelde doel, met name een nationaal pensioen voor alle werknemers, wordt niet bereikt, aangezien het personeel in overheidsdienst uitgesloten is van de voordelen van het voorstel.

Antwoord :

Die opmerking is juist, maar in het wetsvoorstel wordt duidelijk uiteengezet waarom dit doel thans niet kan worden gerealiseerd. Er wordt, als eerste stap, een nationaal pensioen voorgesteld voor alle loon- en weddetrekkenden uit de particuliere sector alsmede voor de zelfstandigen. De titel van het voorstel werd dienovereenkomstig gewijzigd.

2. — De pensioengerechtigde leeftijd wordt eenvormig vastgesteld op 65 jaar en het thans bestaande verschil in behandeling, dat gunstig uitvalt voor de vrouwen, wordt opgegeven.

Antwoord :

Die opmerking is niet gegrond, want er is voorzien in de mogelijkheid om vervroegd pensioen te genieten op 60 jaar in overigens gunstiger voorwaarden dan thans het geval is voor een volledige loopbaan.

Om misverstand te voorkomen, worden in artikel 2 de verregen rechten geregeld.

3. — De toestand van degenen die geen of slechts een beperkte beroepswerkzaamheid hebben uitgeoefend, wordt niet geregeld.

Antwoord :

Dat is niet juist. Al degenen die geen beroepswerkzaamheid uitoefenen, moeten een bijdrage betalen op grond van

normal, de 10 800 millions + 2 750 millions, soit 13 550 millions.

Proposition n° 189/1 (Session 1968-1969).

L'auteur de la présente proposition avait déposé, au cours de la session 1968-1969, une proposition de loi n° 189/1, créant une pension nationale de 75 000 F pour un ménage et de 60 000 F pour un isolé.

La Chambre décida que cette proposition devait être examinée par les Commissions réunies de la Prévoyance sociale et des Classes moyennes. Les commissions tinrent une séance en date du 18 mars 1970. A l'issue de cette réunion, il fut entendu que le Ministre de la Prévoyance sociale remettrait, aux membres des commissions réunies, une note contenant les remarques faites par lui pendant la discussion. Cette note fut distribuée en mai 1970.

Quelques semaines après, l'auteur de la proposition fit distribuer un document qui constituait une réponse aux arguments du Ministre. Cette réponse réfutait un certain nombre d'objections inexacts et tenait compte des observations pertinentes. Il en résulta le dépôt d'une série d'amendements qui ont été repris dans la présente proposition.

Il nous a paru intéressant de faire état des observations ministérielles, des réponses qui furent faites et de leur incidence sur la proposition actuelle.

Objections du Ministre de la Prévoyance sociale.

Champ d'application.

1. — Le but de réaliser une pension nationale ouverte à tous les travailleurs n'est pas atteint, étant donné que les agents des services publics en sont exclus.

Réponse :

Cette remarque est exacte, mais la proposition de loi explique clairement l'impossibilité actuelle de réaliser cet objectif et propose la pension nationale, en tant que premier pas, pour tous les travailleurs salariés et appointés du secteur privé et pour les travailleurs indépendants. Le titre de la proposition a été modifié.

2. — L'âge de prise en cours est fixé uniformément à 65 ans et une discrimination en faveur des femmes est abandonnée.

Réponse :

Cette remarque n'est pas fondée, car il est prévu une possibilité d'anticipation qui permet d'obtenir la pension à 60 ans, dans des conditions meilleures que celles qui existent actuellement pour une carrière complète.

Afin d'éviter toute équivoque, l'article 2 a prévu le cas des droits acquis.

3. — La situation des personnes qui n'ont pas exercé d'activité professionnelle ou une activité professionnelle réduite n'est pas réglée.

Réponse :

C'est inexact. Toutes les personnes qui n'exercent pas d'activité professionnelle sont tenues, si elles veulent béné-

een fictief minimuminkomen, indien zij het nationaal pensioen willen krijgen.

4. — Over de weduwen wordt in het wetsvoorstel met geen woord gerept.

Antwoord :

Dat is juist. De goedkeuring van het wetsvoorstel moest, volgens de verwachtingen, een speciale wetgeving voor de weduwen, met een eigen financieringsregeling, mogelijk maken, zoals in Nederland. Krachtens artikel 3 worden de weduwen in onze nationale pensioenregeling opgenomen.

Wijze van toekenning.

5. — De afschaffing van het onderzoek naar de bestaansmiddelen komt vooral ten goede aan de zelfstandigen.

Antwoord :

Die opmerking gaat niet meer op sedert het onderzoek naar de bestaansmiddelen werd afgeschaft in de pensioenregeling voor zelfstandigen. Die afschaffing is niets meer dan een billijke en uit een sociaal oogpunt rechtvaardige maatregel.

6. — De vaststelling van de fictieve loopbaan (vóór 1946 voor werknemers en vóór 1954 voor zelfstandigen) is vooral voor deze laatsten voordelig.

Antwoord :

Ongetwijfeld, maar hebben de zelfstandigen er schuld aan dat de wetgeving in verband met hun pensioenregeling slechts in 1954 is ingevoerd? Moeten zij de gevolgen van de laattijdige invoering altijd blijven dragen?

7. — De nieuwe toestand is ongunstig voor werknemers wier huidig pensioen hoger ligt dan het bedrag van het nationaal pensioen.

Antwoord :

Dat is volkomen onjuist. Er is bepaald dat het nationaal pensioen een minimum is en dat verkregen rechten zullen worden geëerbiedigd. Die opmerking houdt geen rekening met de geest noch met de letter van het voorstel.

Om nieuwe soortgelijke bezwaren te voorkomen, bepaalt artikel 12 dat de wet slechts mag worden ingeroepen indien zij gunstig is voor de werknemers (met name wat betreft de vóór 1 januari 1968 toegekende arbeiderspensioenen).

Administratie.

8. — Wat zal het lot zijn van de bestaande overheidsinstellingen en van hun personeel?

Antwoord :

Met dit bezwaar is rekening gehouden in artikel 8.

Pensioenlast.

9. — In de nota van de Minister wordt rekening gehouden met een overlevingspensioen van 60 000 F, wat een

fictief de la pension nationale, à cotiser sur la base d'un revenu minimum fictif.

4. — La proposition de loi reste muette en ce qui concerne les veuves.

Réponse :

C'est tout à fait exact. Il avait été prévu que l'adoption de la proposition de loi permettrait d'établir, comme en Hollande, une législation spéciale relative aux veuves et dotée d'un financement spécial. L'article 3 incorpore les veuves dans notre système de pension nationale.

Modalités d'octroi.

5. — La suppression de l'enquête sur les ressources constitue surtout une amélioration de la situation des travailleurs indépendants.

Réponse :

Cette remarque n'a plus de pertinence depuis que le principe de la suppression de l'enquête sur les ressources dans le régime de pensions des travailleurs indépendants a été adopté. La suppression de l'enquête représente surtout une simple mesure d'équité et de justice sociale.

6. — La fixation de la carrière fictive, 1946 pour les salariés et 1954 pour les indépendants, avantage surtout ces derniers.

Réponse :

Sans doute, mais est-ce la faute des indépendants si la législation de retraite qui les concerne n'a été prévue qu'en 1954. Doivent-ils subir indéfiniment les conséquences de cette lacune?

7. — La situation nouvelle sera défavorable à de nombreux travailleurs salariés dont la pension est actuellement supérieure au montant de la pension nationale.

Réponse :

C'est absolument inexact. Il est prévu que la pension nationale représente un minimum et que les droits acquis seront respectés. Cette remarque ne tient compte ni de l'esprit, ni de la lettre de la proposition.

Afin d'épargner de nouvelles objections de ce genre, l'article 12 établit que la loi ne pourra être invoquée que si elle est favorable aux travailleurs (notamment pour les pensions des ouvriers accordées avant le 1er janvier 1968).

Administration.

8. — Que deviendront les institutions d'utilité publique existantes et quelle sera la situation du personnel?

Réponse :

Il a été tenu compte de cette objection à l'article 8.

Charge des pensions.

9. — La note ministérielle, tout en prévoyant la pension de survie à 60 000 F, fait état d'une charge de 44.050

uitgave betekent van 44 050 miljoen voor de werknemers en 18 430 miljoen voor de zelfstandigen, samen dus 62 480 miljoen.

Antwoord :

De actuaariaatsnota waarvan sprake is in de toelichting komt tot een totale uitgave van 59 600 miljoen, rekening houdend met de alleenstaande vrouwen, maar niet met de overlevingspensioenen van de weduwen van minder dan 65 jaar.

Financiering van het pensioen.

10. — De bijdragen bedragen thans 31 860 miljoen voor werknemers en 8 645 miljoen voor zelfstandigen, samen 40 505 miljoen. Er is dus een verschil van meer dan 20 000 miljoen.

Antwoord :

Hierbij zij verwezen naar de berekeningen in het hoofdstuk « Door de Minister aangehaalde cijfers ».

Verkiezingsbeloften.

Tijdens de verkiezingscampagne hebben alle partijen een minimum-gezinsspensioen van 90 000 F beloofd, ongeacht de loopbaan en zonder onderzoek naar de bestaansmiddelen.

In de regeringsverklaring wordt gezegd dat de pensioenen van de loontrekkenden op 1 januari 1973 op 90 000 F zullen worden gebracht, doch voor de zelfstandigen wordt slechts een pensioen van 75 000 F in het vooruitzicht gesteld als streefcijfer voor 1975. Het onderzoek naar de bestaansmiddelen zou eerst in 1975 volledig worden afgeschaft.

Dat verschil in behandeling steekt schril af tegen de plichtige beloften die door alle partijen zijn afgelegd, ook door de partijen die verantwoordelijk zijn voor de regeringsverklaring.

Het onderhavige wetsvoorstel beoogt dan ook een sociaal rechtvaardige maatregel die door alle politieke partijen zo niet gewild, dan toch beloofd werd.

Economische en budgettaire weerslag.

Om dit voorstel te verantwoorden — alsof dit nog nodig ware — leek het ons interessant de aandacht van het Parlement erop te vestigen dat het aannemen ervan een gunstige weerslag zal hebben op de economische opleving.

Uit de in sommige landen, en in het bijzonder in de Verenigde Staten en Nederland, opgedane ervaring blijkt dat de veralgemeende verhoging van het inkomen van de bejaarden tot de opleving van de economie bijdraagt. Dat inkomen, dat in feite slechts een minimum van levensonderhoud is, komt automatisch weer terecht in de economische kringloop en bijgevolg voor een niet gering deel in de Schatkist, voornamelijk dank zij de indirecte belastingen.

Sociale en menselijke weerslag.

De veralgemeende toekenning van een pensioen dat met het bestaansminimum zou overeenkomen, zou aan meer dan 200 000 bejaarden de vernedering besparen hulp aan te vragen bij de Commissies van Openbare Onderstand. Daardoor zou de uitgavenbegroting van de C. O. O.'s aan-

millions pour les salariés et de 18.430 millions pour les indépendants, soit un total de 62.480 millions.

Réponse :

La note d'actuariat, reprise dans les développements, prévoit une charge totale de 59 600 millions, en tenant compte des femmes isolées, mais pas des pensions de survie des veuves âgées de moins de 65 ans.

Financement de la pension.

10. — Les cotisations sont actuellement de 31 860 millions pour les travailleurs salariés et de 8 645 millions pour les travailleurs indépendants, soit un total de 40 505 millions. Il existe donc une différence de plus de 20 000 millions.

Réponse :

Il y a lieu de se référer aux calculs présentés dans le chapitre « Chiffres cités par le Ministre ».

Engagements électoraux.

Au cours de la campagne électorale, tous les partis ont promis d'accorder une pension minimum de 90 000 F pour les ménages, sans discrimination de carrière et sans enquête sur les ressources.

La déclaration gouvernementale, tout en prévoyant de porter les pensions des travailleurs salariés à 90 000 F, au 1er janvier 1973, n'a prévu pour les travailleurs indépendants, sous forme d'objectif à atteindre pour 1975, qu'une pension de 75 000 F. L'enquête sur les ressources ne serait supprimée totalement qu'en 1975.

Cette discrimination ne correspond pas aux engagements solennels pris par tous les partis, y compris ceux responsables de la déclaration gouvernementale.

La présente proposition a donc pour but essentiel de permettre la réalisation d'une mesure de justice sociale sinon voulue, à tout le moins promise par tous les partis politiques.

Incidence économique et budgétaire.

Il nous a paru intéressant, pour justifier, s'il en était encore besoin, la présente proposition, d'attirer l'attention du Parlement sur l'incidence favorable que son adoption présenterait dans le domaine de la relance économique.

L'expérience de certains pays étrangers, et en particulier des U. S. A. et des Pays-Bas, démontre que le relèvement généralisé des revenus des personnes âgées permet de relancer l'économie. Ces revenus qui constituent, en fait, un strict minimum vital, retournent automatiquement au circuit économique et, par voie de conséquence, pour une partie non négligeable, dans les caisses de l'Etat, principalement par le canal des impôts indirects.

Incidence sociale et humanitaire.

L'octroi généralisé d'une pension qui constituerait le minimum socio-vital épargnerait à plus de 200 000 personnes âgées l'humiliation de demander des « secours » aux Commissions d'assistance publique. Les C. A. P. verraient ainsi leur budget de dépenses fortement diminué et, par

zienlijk verminderen en bijgevolg zou het bedrag van de gemeentelijke subsidies, dat door de gemeenschap en dus uiteindelijk door het Rijk via het Gemeentefonds wordt betaald, kleiner worden. Voorts achten wij het hoogste tijd dat een einde wordt gemaakt aan toestanden die van een andere tijd dateren, door het begrip « bijstand » te vervangen door het begrip « recht op een bestaansminimum ».

Toelichting van de voornaamste artikelen van het voorstel.

Toepassingsgebied.

Het staat vast dat het voorbarig is te spreken van de opnemng van het overheidspersoneel in het stelsel van het nationaal pensioen.

De problemen inzake verkregen rechten zijn zo ingewikkeld dat iedere poging om die op te lossen, zoals dat in Nederland is gebeurd, tot mislukking is gedoemd of de totstandkoming van het nationaal pensioen aanzienlijk zou vertragen.

In dat verband kan men dus het advies van de Commissie der drieëndertig volgen.

Er mag dus worden aangenomen dat de regeling van het nationaal pensioen slechts op de werknemers uit de particuliere sector en op de zelfstandigen van toepassing zou zijn.

Bedrag van het pensioen.

Er moet een eenvormig bedrag worden vastgesteld, dat slechts verschillend zou mogen zijn volgens de duur van de bijdrageverplichting. Dit bedrag zou moeten worden aangepast aan dat van het voordeligste pensioen, ten einde te voorkomen dat degenen die dit pensioen genieten, minder zouden ontvangen.

Bijdragen.

Een eenvormige bijdrage behoort tot de mogelijkheden. Er moet een tarief worden bepaald, waarmee alle regelingen nader tot elkaar gebracht kunnen worden en waarbij rekening gehouden kan worden met de werkgeversbijdrage in de sector werknemers.

Voor de zelfstandigen zal nochtans een moeilijkheid rijzen, namelijk op het gebied van de bijdrage voor de kinderbijslag, die thans deel uitmaakt van de globale bijdrage. Het lijkt onontbeerlijk en meer in overeenstemming met de sociale rechtvaardigheid te zijn dat de huidige bijdrage — op de in dit wetsvoorstel vooruitgezette bedragen gebracht — geheel besteed zal worden aan het pensioen, met dien verstande dat de Staat de bijdrage voor kinderbijslag die in de regeling voor werknemers door de werkgevers wordt gedragen, te zijnen laste neemt.

Eventueel kan als wisseloplossing worden gedacht aan de tenlasteneming door de Staat van de kinderbijslag vanaf het derde kind, terwijl de kinderbijslag voor de eerste twee kinderen zou worden vervangen door een belastingvermindering.

Financiering.

Een der aspecten van het financieringsprobleem is de rationalisatie van de pensioenregelingen. Thans zijn de ongehoorde ingewikkeldheid van de verschillende regelingen en de absolute zelfstandigheid van de verzekeringsinstellingen de oorzaak van twee grote bezwaren. In de eerste plaats is daar het feit dat daarbij talrijke ambtenaren betrok-

voie de conséquence, le montant des subsides communaux payés par la collectivité, et en fin de compte par l'Etat par le canal du Fonds des Communes, seront également réduit. D'autre part, il nous a paru qu'il était grand temps de mettre fin à des situations dignes d'un autre âge en remplaçant la notion de « secours » par la notion du droit au minimum vital.

Commentaires des articles principaux de la proposition.

Champ d'application.

Il est certain que l'inclusion des agents des services publics dans le système de pension nationale est prématurée.

La complexité des problèmes des droits acquis est telle que toute tentative de les résoudre comme cela fut fait aux Pays-Bas serait vouée à l'échec ou retarderait considérablement la réalisation de la pension nationale.

On peut donc suivre, à ce propos et à ce propos seulement, l'avis de la Commission des 33.

Il faut donc considérer que le régime de la pension nationale ne s'appliquerait qu'aux travailleurs du secteur privé et aux travailleurs indépendants.

Montant de la pension.

Un montant uniforme s'impose; il ne pourrait varier que selon la durée de l'assujettissement. Ce montant devrait être adapté au montant de la pension la plus favorable afin d'éviter que les bénéficiaires de celles-ci voient diminuer leur pension.

Cotisations.

Une cotisation uniforme est possible. Un taux doit être fixé qui permette de rapprocher tous les régimes et de tenir compte de la cotisation patronale dans le secteur des salariés.

Un problème difficile se pose en ce qui concerne les travailleurs indépendants. C'est celui de la cotisation pour allocations familiales qui est incluse actuellement dans le taux global de cotisation. Il apparaît indispensable et plus conforme à la justice sociale que la cotisation actuelle portée aux taux prévus dans cette proposition de loi, soit affectée entièrement à la pension, l'Etat prenant à sa charge les cotisations pour allocations familiales qui sont, dans le régime des salariés, à charge des employeurs.

Une solution de rechange pourrait éventuellement prévoir la prise en charge par l'Etat des allocations à partir du troisième enfant, les allocations pour les deux premiers étant remplacées par des aménagements fiscaux.

Financement.

Un aspect du problème du financement est celui de la rationalisation des régimes. Actuellement, la complication extrême des systèmes différents et l'autonomie absolue des organismes assureurs sont à l'origine de deux inconvénients majeurs. Le premier est l'inflation des fonctionnaires et le coût élevé de l'administration des divers régimes. Le second

ken zijn en dat de beheerskosten van de verschillende regelingen zeer hoog zijn. Vervolgens is er het stijgende aantal vergissingen en vertragingen waarvan alleen de gepensioneerde het slachtoffer is.

De instelling van een nationaal pensioen zal de beheerskosten ongetwijfeld aanzienlijk drukken.

Daar de Staat de bijdragen voor kinderbijslag te zijnen laste zou nemen, zoals hier wordt voorgesteld, en de pensioenbijdrage, die hoog genoeg zou worden gesteld, volledig zou worden aangewend voor de financiering van het nationaal pensioen, zou de rijkstoelage tot op zekere hoogte kunnen worden verminderd.

Het juiste bedrag van die toelage kan moeilijk worden geraamd. Het voorbeeld van Nederland leert dat er meer kans bestaat dit bedrag te over- dan te onderschatten.

Bij de invoering van het nationaal pensioen in 1956 werden de rijkstoelagen immers geraamd op bedragen gaande van 722 miljoen gulden in 1957 tot 1 182 miljoen gulden in 1981, maar in werkelijkheid bleven die subsidies op een heel wat lager peil. In 1971 bereikten de subsidies van de Nederlandse Staat op het stuk van de rustpensioenen amper 223,9 miljoen gulden, d.i. ruim 3 miljard BF. De hiervoren gemaakte berekeningen kunnen bovendien een tamelijk benaderende aanwijzing geven.

Hoe dit ook zij, rekening houdend met het menselijke aspect van dit probleem van een nationaal pensioen, moet worden toegegeven dat de financiële bezwaren, hoe ernstig die ook zijn, geen rechtvaardiging kunnen zijn voor een onverschillige houding.

Er zijn voorbeelden uit een recent verleden die aantonen dat financiële argumenten niet kunnen verhinderen dat politieke beslissingen worden genomen, zelfs wanneer deze laatste niet ingegeven zijn door even humanitaire en sociale beweegredenen als die welke aan ons wetsvoorstel ten grondslag liggen.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Er wordt een nationaal pensioen ingesteld, dat toegekend wordt aan alle werknemers of zelfstandigen, mannen en vrouwen, wanneer zij 65 jaar oud zijn.

De vereiste leeftijd wordt tot 55 jaar teruggebracht voor ondergrondse mijnwerkers. Hij is op 60 jaar vastgesteld voor bovengrondse mijnwerkers en voor zeelieden.

Ter verkrijging van het recht op verlaging van de leeftijdsgrens moeten de mijnwerkers en de zeelieden het bewijs leveren dat zij minstens twintig jaar in hun beroep werkzaam waren, waarin de laatste vijf jaren van hun loopbaan begrepen moeten zijn.

Art. 2.

Het nationaal pensioen wordt toegekend zonder onderzoek naar de bestaansmiddelen en zonder verplichting de beroepswerkzaamheid stop te zetten. Als basis dient een beroepsloopbaan van 45 jaar.

est le nombre croissant d'erreurs et de retards dont le pensionné est la seule victime.

Il est incontestable que l'instauration de la pension nationale permettra de réduire considérablement le coût de la gestion administrative.

La prise en charge par l'Etat des cotisations d'allocations familiales ainsi qu'il est proposé ci-avant et l'affectation de l'entière d'une cotisation suffisamment élevée au financement de la pension nationale réduiraient dans une certaine mesure l'intervention de l'Etat.

Il est difficile d'évaluer le montant précis de cette intervention. L'exemple des Pays-Bas démontre qu'en cette matière il y a plus de chances de surestimer ce montant que de le sous-estimer.

En effet, alors qu'au moment de l'instauration de la pension nationale, en 1956, il avait été prévu des interventions de l'Etat, passant de 722 millions de florins en 1957 à 1 182 millions de florins en 1981, celles-ci ont été bien moins importantes. Pour 1971, les interventions de l'Etat hollandais, dans le domaine des pensions de retraite, se sont élevées à 223,9 millions de florins seulement, soit en francs belges un peu plus de 3 milliards. Les calculs qui précèdent peuvent, en outre, donner une indication assez approximative.

Quoi qu'il en soit, si l'on tient compte des raisons humaines qui militent en faveur de la pension nationale, on doit reconnaître que les objections d'ordre financier, pour importantes qu'elles soient, ne permettent pas de justifier une position d'indifférence.

Il est des exemples récents qui démontrent que les arguments financiers n'ont pas empêché des décisions politiques que ne justifiaient pas des raisons aussi humaines et sociales que celles qui sont à la base de notre proposition de loi.

R. GILLET.

PROPOSITION DE LOI

Article 1.

Il est créé une pension nationale octroyée à tous les travailleurs salariés ou indépendants, hommes et femmes, atteignant l'âge de 65 ans.

L'âge requis est porté à 55 ans pour les ouvriers mineurs du fond. Il est fixé à 60 ans pour les ouvriers mineurs de surface et pour les marins.

Les ouvriers mineurs ainsi que les marins devront faire preuve d'une occupation d'au moins vingt ans dans leur profession, comprenant nécessairement les cinq dernières années de leur carrière pour obtenir le droit à l'abaissement de l'âge.

Art. 2.

La pension nationale sera octroyée sans enquête sur les ressources et sans obligation de cesser l'activité professionnelle. Elle sera basée sur une carrière de 45 années.

De vrouwen die onder toepassing van deze wet vallen en die krachtens de reeds van kracht zijnde wettelijke bepalingen op zestigjarige leeftijd een pensioen verkregen, blijven hun rechten genieten.

Art. 3.

Het minimumbedrag van het nationaal rustpensioen bedraagt 90 000 frank per jaar voor een gezin en 72 000 frank per jaar voor een alleenstaande of een weduwe. Die bedragen worden gekoppeld aan het indexcijfer van de consumptieprijsen.

De echtgenoten die beiden een werkzaamheid hebben uitgeoefend welke hun recht op pensioen verleent, mogen kiezen tussen een gezinspensioen en het pensioen als alleenstaande. De keuze moet worden gedaan op het ogenblik dat de eerste van de echtgenoten, zijn pensioenaanvraag indient. De keuze is definitief.

De weduwe die een pensioen als alleenstaande geniet op het ogenblik van het overlijden van haar echtgenoot, kan haar persoonlijk pensioen samen met het overlevingspensioen genieten voor zover het voor een gezin bepaald bedrag niet wordt overschreden.

Samenvoeging van het pensioen met andere dan het in het vorige lid bepaalde pensioen is verboden, behalve met pensioenen van het personeel in overheidsdienst en de vergoedingspensioenen.

Art. 4.

Met alleenstaanden worden gelijkgesteld de weduwen van de werknemers die onder toepassing van deze wet vallen.

Het pensioen van alleenstaande wordt hun vanaf de leeftijd van 45 jaar toegekend op grond van de beroepsloopbaan van hun echtgenoot en rekening houdend met artikel 9.

De weduwen die deze leeftijd niet hebben bereikt, zullen hetzelfde pensioen genieten gedurende de periode waarin zij minderjarige kinderen ten laste hebben.

De weduwe verliest elk recht op pensioen als zij hertrouwt.

Art. 5.

Het nationaal pensioen wordt gefinancierd door de inning van bijdragen en door rijkstoelagen.

Art. 6.

De bijdragen worden berekend op grond van de bruto-inkomsten. Het bedrag van die bijdragen beloopt 11,5 % met een minimumplafond van 95 000 frank en een maximumplafond van 230 000 frank.

Als bruto-bedrijfsinkomsten worden beschouwd de gezamenlijke inkomsten uit een beroepswerkzaamheid als werknemer of zelfstandige.

Art. 7.

De bijdragen komen voor 50 % ten laste van de werkgevers en voor 50 % ten laste van de werknemers.

Voor de zelfstandigen komen de bijdragen volledig te hunnen laste, doch met de mogelijkheid een bedrag, gelijk aan het dubbele van de bijdragen, af te trekken van het bedrag van de belastbare inkomsten.

De bijdragen van de werknemers worden door de werkgever ingehouden aan de bron en per kwartaal aan de bevoegde dienst gestort. Wanneer een werknemer door

Les femmes, tombant sous l'application de la présente loi, qui auront acquis une pension à l'âge de 60 ans en vertu des dispositions légales déjà en vigueur, continueront à bénéficier de leurs droits.

Art. 3.

Le montant minimum de la pension nationale de retraite sera de 90 000 francs par an pour un ménage et de 72 000 francs par an pour un isolé ou pour une veuve. Ces montants seront liés à l'indice des prix à la consommation.

Les époux qui auront exercé tous les deux une activité qui ouvrira le droit à la pension, pourront choisir entre la pension de ménage et les pensions d'isolés. Ce choix devra être fait au moment où le premier des époux introduira sa demande de pension. Il sera définitif.

La veuve qui bénéficie d'une pension d'isolée au moment du décès de son mari pourra cumuler sa pension personnelle avec la pension de survie jusqu'au montant prévu pour un ménage.

Tout cumul de cette pension, autre que celui envisagé par l'alinéa précédent est interdit, à l'exception des pensions des agents des services publics et des pensions de réparation.

Art. 4.

Sont assimilés à des isolés, les veuves des travailleurs tombant sous l'application de la présente loi.

La pension d'isolé leur est octroyée sur la carrière de leur époux, compte tenu de l'article 9, du moment qu'elles ont atteint l'âge de 45 ans.

Les veuves n'ayant pas atteint cet âge bénéficieront de la même pension pendant la période où elles ont des enfants mineurs à charge.

La veuve perd tout droit à la pension si elle se remarie.

Art. 5.

Le financement de la pension nationale sera assuré par la perception de cotisations et par des subsides de l'Etat.

Art. 6.

Les cotisations seront basées sur les revenus professionnels bruts. Le taux de ces cotisations sera de 11,5 % avec un plafond minimum de 95 000 francs et maximum de 230 000 francs.

Seront considérés comme revenus professionnels bruts l'ensemble des ressources provenant d'une activité professionnelle comme salarié ou indépendant.

Art. 7.

Les cotisations seront à charge des employeurs à raison de 50 % et à charge des travailleurs à raison de 50 %.

Pour les travailleurs indépendants, la totalité des cotisations seront à leur charge mais avec la faculté de déduire du montant des revenus imposables le double de ces cotisations.

Les cotisations des travailleurs salariés seront retenues à la source par l'employeur et versées par trimestre au service compétent. Dans le cas où le travailleur est rémunéré

twee of meer werkgevers wordt bezoldigd en zijn gezamenlijke inkomsten het in het vorige artikel bepaalde maximumbedrag overschrijden, wordt het teveel geïnde hem op zijn verzoek terugbetaald op het ogenblik van de samenvoeging van zijn inkomsten.

De bijdragen van de zelfstandigen worden ieder kwartaal voorlopig gestort op grond van de samengevoegde bruto-inkomsten van het voorlaatste jaar.

De bijdragen worden definitief berekend op het ogenblik dat de bedrijfsinkomsten voor de heffing van de directe belastingen worden aangegeven.

Art. 8.

De bijdragen worden geïnd door de dienst van de Directe Belastingen van de Staat, die de geïnde bedragen voor de individuele rekening van iedere werknemer zal storten aan :

1° de Rijksdienst voor Werknemerspensioenen wanneer het om een werknemer gaat;

2° het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen wanneer het om een zelfstandige gaat.

Art. 9.

Zij die arbeiden, mogen in een aanvullend pensioen voorzien door vrijwillige bijdragen te storten aan een door hen gekozen instelling. Deze stortingen mogen van het bedrag der belastbare inkomsten afgetrokken worden.

Art. 10.

1° De werknemer die een pensioenaanvraag indient, moet het bewijs leveren van al zijn jaren beroepswerkzaamheid.

2° Hij kan van dit bewijs worden vrijgesteld naar rata van één jaar per tijdvak van tien jaar waarvoor hij het bewijs geleverd heeft.

3° Het bewijs kan worden geleverd door alle wettelijke middelen voor de jaren vóór 1946 indien het om een werknemer gaat en voor de jaren vóór 1954 indien het om een zelfstandige gaat.

4° In afwijking van het hiervoren bepaalde wordt geacht het bewijs van een volledige loopbaan te hebben geleverd :

a) de werknemer die bewijst dat hij gedurende alle jaren met ingang van 1 januari 1946 een beroepswerkzaamheid heeft uitgeoefend. Het bewijs mag alleen bestaan uit een uittreksel uit zijn individuele rekening met vermelding van de stortingen die in genoemde hoedanigheid zijn verricht;

b) de zelfstandige die bewijst dat hij met ingang van 1 januari 1954 alle verplichtingen is nagekomen die hem door het sociaal statuut van de zelfstandigen en door deze wet zijn opgelegd. Het bewijs wordt geleverd door een uittreksel uit de individuele rekening.

5° Het nationaal pensioen wordt verminderd met 1/45° per jaar beroepsactiviteit waarvoor het bewijs niet is geleverd.

Art. 11.

Voor de bijzondere categorieën van werknemers, zoals mijnwerkers, zeelieden enz. zal de Koning de bijzonderheden van hun pensioenregeling bepalen.

par deux ou plusieurs employeurs et si l'ensemble des revenus excède le plafond prévu par l'article précédent, le trop-perçu lui sera rendu à sa demande au moment de la globalisation de ses revenus.

Les cotisations des travailleurs indépendants seront effectuées par versements provisoires trimestriels calculés sur base des revenus bruts globalisés de l'avant-dernière année.

L'ajustement des cotisations sera fait au moment de la déclaration aux contributions directes, des revenus professionnels.

Art. 8.

La perception des cotisations sera assurée par le service des Contributions directes de l'Etat qui versera pour le compte individuel de chaque travailleur, les montants perçus à :

1° l'Office national des pensions pour travailleurs salariés s'il s'agit d'un salarié;

2° l'Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants s'il s'agit d'un indépendant.

Art. 9.

Il sera loisible aux travailleurs de se constituer des pensions complémentaires par versement de cotisations libres à l'organisme de leur choix. Ces versements seront déductibles du montant des revenus imposables.

Art. 10.

1° Le travailleur introduisant une demande à la pension sera tenu de prouver chaque année d'occupation professionnelle.

Il peut être dispensé de cette preuve à concurrence d'une année par dix années dont il a fourni la preuve.

3° La preuve peut être fournie par tous moyens de droit pour les années antérieures à 1946 s'il s'agit d'un travailleur salarié et pour les années antérieures à 1954 s'il s'agit d'un travailleur indépendant.

4° En dérogation des dispositions précédentes, sera supposé avoir prouvé une carrière complète :

a) le travailleur salarié qui prouvera une activité professionnelle comme salarié pour toutes les années à partir du 1er janvier 1946. La preuve ne peut être que l'extrait de son compte individuel, indiquant les versements effectués en cette qualité;

b) le travailleur indépendant qui fournira la preuve qu'il a rempli toutes les obligations imposées par le statut social des indépendants et par la présente loi à partir du 1er janvier 1954. La preuve sera fournie par un extrait du compte individuel.

5° La pension nationale sera diminuée à concurrence de 1/45° par année d'occupation professionnelle non prouvée.

Art. 11.

En ce qui concerne les catégories spéciales des travailleurs tels que les mineurs, les marins, etc... les modalités fixant leur régime de pension seront déterminées par le Roi.

Art. 12.

In de gevallen waarin de bestaande wetten betreffende het pensioen in een groter voordeel voor de werknemers en de zelfstandigen voorzien, blijven de betrokkenen het voordeel van hun in deze regeling bestaande rechten genieten.

Art. 13.

De Koning is belast met de toepassing van deze wet.

25 januari 1972.

Art. 12.

Dans les cas où les lois existantes et relatives à la pension accorderaient un avantage plus grand aux travailleurs salariés ou indépendants, les intéressés continueront à bénéficier de leurs droits existants dans ce régime. »

Art. 13.

Le Roi est chargé de l'application de la présente loi.

25 janvier 1972.

R. GILLET,
E. E. JEUNEHOMME,
F. D'HAESELEER,
J. DEFRAIGNE,
J. HERBAGE,
E. FLAMANT.